

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Liturghia este viața cu Hristos

Viața și activitatea Mântuitorului este o minune. Fără această însușire nimeni nu poate înțelege chipul și lucrarea lui Hristos.

Minune a fost nașterea Sa în peștera Betleemului, minune propovăduirea Sa, minune faptele Sale, minune zămislită din iubire de oameni patima Sa cea de bună voie, minune a minunilor Învierea Sa cea de a treia zi din mormânt.

Cît timp a trăit în lume Domnul nostru Iisus Hristos a împlinit trei misiuni pentru mîntuirea neamului omenesc: misiunea învățătorească sau profetică, misiunea împărătească și misiunea arhierescă.

Ca profet și învățător El ne-a lăsat învățătura Sa, Evanghelia iubirii de Dumnezeu și a iubirii de oameni.

Ca împărat, Domnul nostru Iisus Hristos s-a arătat biruitor asupra păcatului și asupra morții și a întemeiat împărăția lui Dumnezeu, care este, după cuvintele Ap. Pavel: „dreptate și pace în Duhul Sfînt“.

Ca arhieru, Mîntuitorul a înlocuit legămîntul și jertfa de animale a celor vechi, cu un legămînt nou, întemeiat pe jertfa Sa proprie. Prin jertfa de bună voie de pe cruce Iisus și-a arătat nu numai iubirea Sa dumnezeiască față de cei ce erau în robia păcatului, ci și solidaritatea Sa cu ei în cea mai grea încercare a vieții.

Proorocul Isaia prevestește că Iisus „va îndrepta pe mulți și fărădelegile lor le va lua asupra-și... și pentru cei păcătoși și-a dat viața“ (Is. 53, 11—12). El a murit în locul nostru, aceasta este marea minune care s-a petrecut pe Golgota, în Vinerea Mare.

Prin Sf. Liturghie, Iisus continuă, mai ales, misiunea Sa arhierescă.

Drept aceea vom încerca să arătăm în cele ce urmează: Ce este liturghia? Care este minunea și taina ei? Ce lucrare duhovnicească se săvîrșește în cuprinsul ei?

Negreșit răspunsul la această întrebare l-au dat înainte de noi, mulțimea de credincioși, care de la începutul creștinismului iau parte, cu evlavie deosebită, la săvîrșirea acestei dumnezeiești slujbe.

Ei mărturisesc prin prezența lor că Liturghia este o arteră principală prin care se comunică vieții însuși Hristos. Ea este lucrarea de obște — așa după cum arată numirea ei — în care pe aripile rugăciunii se înalță sufletele spre Dumnezeu și în care Hristos se jertfește în mod tainic și ni se împărtășește prin Sf. Cuminecătură.

Ea este slujba de laudă, de mulțumită și de cerere pe care o aduce Biserica lui Dumnezeu.

Unii credincioși, obișnuiți să judece lucrurile numai după înfățișarea lor exterioară, socotesc Liturghia numai ca suma unor rugăciuni, rostite sau cîntate, însoțite de acțiuni și gesturi puțin înțelese. Pentru asemenea credincioși Liturghia e o clădire în care fiecare umblă sau stă după voie. Participarea la Sf. Liturghie poate fi pentru ei obositoare, sau chiar supărătoare.

Dar Liturghia nu are numai o parte văzută. Cîntările, rugăciunile și acțiunile văzute sînt numai veșmîntul ei, numai trupul ei. În afară de acestea și mai presus de ele, Liturghia are o parte nevăzută, pe care nu o vede ochiul, ci o simte credința. „Liturghia e viață, acțiune, prin care trăiește, luptă și biruie în suflet Hristos, căpetenia întregului trup tainic al lui Hristos“.

În decursul săvîrșirii ei „se petrece un neîncetat schimb de viață divin-umană, schimb mijlocit în chip tainic de Mîntuitorul. Liturghia reprezintă,

deci, o viață ce trăiește în veci, o jertfă neîncetat activă, legată nedespărțit de persoana Mîntuitorului“ (Pr. P. Vintilescu: *Funcțiunea catehetică a Liturghiei*, în „Studii Teologice“ nr. 1—2, 1949).

Ea aduce și poartă peste vremi pe Hristos în inima credincioșilor și ne îndreaptă privirea spre eternitate, față de care și vremea noastră și oricare alta este un prezent.

Sufletul Liturghiei este jertfa nesîngeroasă a Mîntuitorului pentru mîntuirea tuturor celor ce se împărtășesc din darurile ei și cu frică de Dumnezeu, cu credință și dragoste. Ea este prelungirea în timp și spațiu a jertfei de pe Golgota. Este „Crucea lui Hristos la dispoziția sufletelor din toate țările și de-a lungul veacurilor“, cum zice cineva.

În copilăria noastră ardea în noi dorul să atingem cu palma cerul, care ni se părea că se împreună cu pămîntul la orizont. Pentru împlinirea acestei dorinți alergam de pe un deal pe altul. Dar ajunși acolo, cerul ni se părea mai departe și orizontul mai mare. Ceea ce în chip fizic nu se putea împlini din dorința sufletului nostru după Dumnezeu se îplinește în chip duhovnicesc și tainic în Sfînta Liturghie. Ea este lucrarea în care îngerii și cu credincioșii stau împreună și se roagă, cele cerești cu cele pămîntești împreună se bucură; omul se înalță la Dumnezeu și Dumnezeu vine la om, ca să-i sfințească viața.

Gîndind la această taină a creștinătății care s-a arătat mai întîi în peștera Betleemului, după aceea pe cruce și se continuă neîncetat în Sf. Liturghie, Sf. Ap. Pavel a exclamat: „O! adîncul înțelepciunii lui Dumnezeu.“

Mare a fost iubirea lui Dumnezeu cînd a trimis pe Unul născut Fiul Său în lume și a primit trup asemenea nouă, afară de păcat; covîrșitoare a fost ea cînd s-a arătat „Fiul Omului“ răstignit pe cruce; dar neajunsă și negrăită este această iubire cînd din ea s-a zămislit jertfa continuă și tainică a Fiului lui Dumnezeu în Sfînta Liturghie.

După învățătura noastră ortodoxă, Biserica este în chip tainic Trupul lui Hristos, prelungit peste veacuri, iar Liturghia este prelungirea jertfei de pe Golgota.

Între jertfa văzută și sîngeroasă de pe Golgota și între cea tainică din Sf. Liturghie nu este o deosebire esențială. Unul și același Hristos se jertfește în amîndouă, numai că în una în chip văzut, în alta nevăzut, în una în chip dureros în alta fără durere. Și una și alta este „o ardere de tot“, pe care o aduce Fiul lui Dumnezeu pentru mîntuirea lumii. Așa precum dintr-un foc viu și văzut se continuă o ardere nevăzută, lentă; precum dintr-un izvor pornește în albia rîului stropi din aceeași apă și se duc în lungul și lătul lumii, tot astfel din jertfa de pe Golgota a pornit rîul cel mare și binefăcător al jertfei euharistice și din stropii ei de har se împărtășesc toți credincioșii.

Astfel Liturghia asigură credincioșilor din toate timpurile și locurile comunicarea cu Dumnezeu.

„În Iisus Hristos nu e nimic mai măreț decît jertfa de pe Golgota“, iar din aceasta, am putea adăuga noi, Liturghia este forma cea mai desăvîrșită de prezență a lui Hristos în lume. De bună seamă că sufletul se poate întîlni cu Hristos pe multe căi. Hristos e prezent în univers. Dar prezența Sa cea mai desăvîrșită și reală este în Sf. Liturghie, în care El se jertfește din nesfîrșită iubire pentru oameni și li se dă ca „pîine cerească“

(Continuare în pag. 2)

„In duhul înfrățirii și al dragostei“

În 6 iunie 1973 s-au împlinit douăzeci și cinci de ani de la întronizarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian ca Întîistător al Bisericii Ortodoxe Române. Editura Institutului Biblic și de Misune Ortodoxă a pus, cu acest prilej, la îndemîna cititorilor un nou volum din ciclul „Apostolat Social“, al unsprezecelea, în semn de omagiu adus Întîistătorului Bisericii Ortodoxe Române.

Intitulat „In duhul înfrățirii și al dragostei“, volumul înmănușiază cuvîntări, articole, pastorale și scrisori irenice, rostite sau scrise de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian în intervalul de la sărbătorirea împlinirii vîrstei de 70 de ani (22 februarie 1971) și pînă în preajma aniversării unui sfert de veac de la întronizarea ca Patriarh (6 iunie 1973).

Volumul conține 302 pagini și înmănușiază 79 de titluri.

În acest volum se dă mărturie despre contribuția Bisericii Ortodoxe Române la lucrarea de întărire a unității interortodoxe, la opera de colaborare cu toate cultele religioase din țară, la consolidarea unității noastre religioase, se fixează poziția Bisericii Ortodoxe Române în promovarea acțiunilor și a colaborării între oamenii din întreaga lume, pentru statornicirea unui climat de pace, înfrățire și progres social etc.

Readucînd în actualitate principiile de viață ale învățăturii creștine, Întîistătorul Bisericii noastre își deschide larg sufletul pentru idealurile credincioșilor, pentru ca aceștia să se dăruiască cît mai deplin vieții noi din Patria noastră și promovării și propășirii materiale și spirituale a tuturor oamenilor.

Nu există acțiune a credinciosului, nu există aspect al vieții pe care să nu le stimuleze Prea Fericitul Patriarh Justinian. Pentru sprijinirea marilor năzuințe ale poporului nostru și ale lumii întregi, Prea Fericitul rostește cuvîntări, scrie, îndrumă, face chemări la colaborare. Pentru un ecumenism larg, și rodnic își deschide sufletul spre contacte cu toate Bisericile. Propovăduiește cu statornicie dreapta credință și o duce mai departe, cu nădejdi sporite. Bun cetățean al Patriei și în fruntea bunilor fii ai Bisericii, a fost și este unit dintru început în aceeași credință întreagă și curată ortodoxă și devine izvor de bucurie și de dragoste pentru pacea, munca, binele și iubirea de Patrie. Volumul al XI-lea din „Apostolatul social“ constituie un adevărat eveniment pentru slujitorii idealurilor umane și un smerit și respectuos omagiu cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la întronizarea ca Patriarh.

Volumul nu este numai o carte de pilde pentru cler, ci poate servi și ca îndrumător pentru credincioși. Chemarea făcută credincioșilor, în timpul vizitei la Oradea, în 1971, precum și în Pastoralele trimise credincioșilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, cu prilejul diferitelor praznice, sau articolul „Lîngă inima țării“ (p. 139), sînt o dovadă evidentă în privința aceasta.

Cele mai importante momente din activitatea Prea Fericitului Patriarh sînt documentate prin ilustrații. Astfel este vizita făcută în Etiopia și în Grecia, vizita făcută la Moscova, cu prilejul alegerii noului patriarh al Moscovei și a toată Rusia, Pimen, vizita făcută la Sofia la întronizarea Prea Fericitului Patriarh Maxim, la sfințirea bisericii din Rozavlea, Eparhia Clujului, la Curtea de Arges, la Episcopia din R. Vîlcea,

(Continuare în pag. 2)

Liturghia este viața cu Hristos

(Urmare din pag. 1)

prin taina cuminecăturii. Acest chip de a fi cu noi, l-a ales însuși Fiul lui Dumnezeu la Cina cea de taină, când a spus: „*Luați, mincați, acesta este trupul meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor*” și iarăși: „*Beți dintru acesta toți, acesta este sîngele meu al legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor. Aceasta să o faceți întru pomenirea mea... Căci ori de cîte ori veți minca pîinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea și învierea mea o vestiți*” (Luca 22, 19—20; I Cor. 11, 24—26).

În locul jertfelor de animale pe care le aduceau cei vechi — păgîni și iudei deopotrivă — și în care își puneau nădejdea că aduc omului împăcare cu Dumnezeu, împăcare care era numai simbolică, Mîntuitorul a așezat jertfa cea adevărată și reală a scump Trupului și Sîngelui Său. Încă de la început Ioan Botezătorul, văzînd pe Iisus că se apropie de rîul Iordan ca să se boteze, a zis: „*Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii*.” Înainte de intrarea triumfală în Ierusalim, cu șase zile înainte de patima Sa cea de bună-voie, Mîntuitorul a trecut prin cîmpia Betfage, din apropierea Ierusalimului, unde pășteau mulți miei care urmau să fie aduși ca jertfă de împăcare a poporului cu Dumnezeu.

În locul acestei jertfe simbolice și preînchipuitoare Domnul a așezat jertfa adevărată a Trupului și Sîngelui Său, prin care s-a împlinit împăcarea reală a omului cu Dumnezeu.

Sfintele Evanghelii ne istorisesc că atunci cînd Mîntuitorul a fost răstignit pe cruce, Soarele s-a întunecat și catapetasma templului din Ierusalim s-a despicat în două. În locul altarelor vechi și al templului, care erau, după cuvîntul Ap. Pavel, numai „*umbra bunătaților viitoare*”, deoarece „*este cu neputință ca sîngele de tauri și de țapi să înlăture păcatele*” (Evrei 10, 1—4), Iisus a așezat jertfa Trupului și Sîngelui Său, singura care putea

ispăși păcatele omenirii și să redea curățenia vieții dintru început. El s-a făcut „*arhiereul, sfînt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoși și mai înalt decît cerurile...*” și a dobîndit o veșnică răscumpărare” (Evrei 7, 6, 9, 12). El era mai aproape de Dumnezeu, ca Unul-Născut Fiul Tatălui, și mai aproape de om, ca Cel ce S-a smerit întru toate, luînd trup omenesc și ascultător făcîndu-se pînă la moarte pe cruce. Prin jertfa Mîntuitorului de pe cruce s-a rupt zidul despărțitor dintre om și Dumnezeu, dintre pămînt și cer.

Dar iubirea și înțelepciunea lui Dumnezeu a ales mijlocul ca această împăcare să fie veșnică și pentru toți credincioșii; astfel, ea s-a continuat în chip tainic și nesîngeros în jertfa din Sf. Liturghie. În locul chipului sîngeros al jertfei, Domnul a ales chipul nesîngeros, tainic și duhovnicesc. El a ales pîinea și vinul ca daruri pe care să le aducă Biserica lui Dumnezeu și pe care Hristos primindu-le ca ale Sale, le preface tainic dar cu adevărat în Trupul și Sîngele Său, și în locul pîinii și vinului care întretin viața noastră vremelnică ne dă „*pîinea cea cerească*”, prin care ni se arvinește și ni se dă viața cea veșnică.

O, adîncul înțelepciunii și al iubirii Tale de oameni, Doamne! Tu ai ales ieslea și peștera ca să ne scoți pe noi din întunericul și umbra morții; Tu ai primit de bună voie răstignirea ca să săvîrșești mîntuirea tuturor; și Tu ai rămas cu noi din nespusa Ta iubire de oameni, pe altarele sfîntelor noastre Biserici, jertfindu-Te pentru mîntuirea celor ce vin la Tine cu credință și cu dragoste. În clipa jertfei Tale, ce vom putea face mai mult, decît să ne înălțăm inimile, cîntînd și zicînd: „*Pre Tine Te lăudăm, pre Tine bine Te cuvîntăm, Ție-Ți mulțumim, Doamne și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru*.” Amin!

† VASILE
Episcopul Oradiei

Solemnitatea sfințirii paraclisului și inaugurării muzeului bisericesc de la reședința Episcopiei Oradiei

Duminică, 25 noiembrie 1973, a avut loc într-un cadru deosebit de solemn sfințirea paraclisului de la Reședința Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, avînd hramul „*Sfinții Ierarhi români Ilie Iorest și Sava Brancovici*”.

Paraclisul a luat ființă în anul 1921, în timpul arhipăstoririi episcopului Roman Ciorogariu, întîiul ierarh al acestei reînființate episcopii (1920).

În anul 1931, i s-a făcut un frumos iconostas din lemn de stejar, lucrat cu încrustături de Școala de Arte și Meserii din Oradea și pictat de Anastasie Demian din Cluj.

Între 1971—1973, adică din primul an de arhipăstorie a Prea Sfințitului Episcop Dr. Vasile Coman, i s-au făcut transformări radicale. Tavanel plan a fost înlocuit cu boltă din beton armat, apoi întreg paraclisul a fost împodobit cu o pictură autentic ortodoxă, după chipul vechilor noastre biserici românești, executată în tehnica fresco de pictorul Eremia Profeta din București. De asemenea, a fost înzestrat cu două frumoase candelabre, unul din metal și altul din lemn de nuc, artistic sculptat în atelierul Mănăstirii Plumbuita. La fel, au fost așezate și vitralii.

Slujba de sfințire și Sf. Liturghie au fost oficiate de P. S. Episcop Vasile și de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, în calitate de delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, înconjurat de un sobor de clerici, delegați de la toate Eparhiile din Mitropoliile Ardealului și Banatului. Răspunsurile au fost date de corul catedralei de sub conducerea P. C. pr. Traian Codilă.

Cu aceeași ocazie a fost inaugurat și Muzeul bisericesc, adăpostit în două săli din imediata apropiere a paraclisului. Muzeul cuprinde manuscrise, cărți vechi bisericești, obiecte de cult, odăjdii, icoane pe lemn și sticlă, care vorbesc despre trecutul bisericesc și cultural-artistic al poporului nostru pe aceste meleaguri.

La solemnitate a luat parte și domnul Gheorghe Nenciu, vicepreședinte al Departamentului Cultelor, precum și reprezentanți ai autorităților locale de stat.

Au participat de asemenea reprezentanți ai cultelor din localitate.

Au fost rosite cuvîntări ocazionale de către Prea Sfinții lor Vasile și Antonie, de către P. C. pâr.-vicar Traian Belascu, în numele Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a adresat și o scrisoare în acest scop Sf. Episcopii a Oradiei.

A vorbit totodată Domnul Gheorghe Nenciu, vicepreședintele Departamentului Cultelor.

Diacon dr. Teodor Savu

In duhul înfrățirii...

(Urmare din pag. 1)

la Arhiepiscopia Craiovei. De asemenea sînt ilustrate cele mai importante audiențe pe care le-a acordat unor oameni reprezentativi. Menționăm doar primirea lui Carson Blake, secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, a delegației Bisericii Siriene din India, a Prea Fericitului Patriarh Nicolae al VI-lea al Alexandriei, a cardinalului Iulius Döpfner, a delegației vechilor catolici din R. F. Germania, a Prea Fericitului Patriarh Șenuda al III-lea al Bisericii copte etc.

Tiparul select, biria de calitate ca și albul imaculat al copertei îmbracă în strai sîrbătoresc volumul închinat activității Prea Fericitului Patriarh Justinian.

N.

Legea credinței în Ortodoxie

Cine formulează credința noastră? Cine ne învață ce trebuie să credem și ce nu? Noi înșine? Alții? Biblia?... Răspunsul nostru este hoărît: Pentru mîntuire credem numai ce ne învață Biserica. Ea formulează toate învățăturile noastre de credință. Ea este dreptarul sau norma sau legea credinței noastre, după cum vom vedea în cele următoare:

1. *Credincioșii Bisericii noastre nu cred ce vreau, cum vreau și cît vreau ei, ci numai ce le dă Biserica să creadă.* „Cercetările” în Biblie sau „părerile” personale nu sînt admise (II Petru 1, 20) fără asistența Bisericii, știut fiind că ele diferă și astfel credința n-ar mai putea fi una singură și nici Biserica într-o unitate deplină. Biserica ar fi fărîmițată în bisericuțe, unitatea ei ar fi înlocuită cu diversitatea și fiecare și-ar susține părerea lui. Drept urmare, nici iubirea ce trebuie să stăpînească în Biserică, n-ar mai putea fi nici caldă, nici întreagă. Iată de ce, și teoretic și practic, Biserica este singura în drept ca, după cercetări adînci și îndelungate, să stabilească o singură credință, una și aceeași pentru toți fiii ei. Această credință este cuprinsă în Simbolul de credință, în *Mărturisiri de credință, Catehisme, cărți de Dogmatică, Morală, Liturgică, Drept bisericesc* etc. Iar Biserica, „*stîlp și temelie a adevărului*” (I Tim. 3, 15), „*zidită pe temelie Apostolilor*” (Ef. 2, 20), însemnează: Toți Apostolii la un loc, în sinod, cărora li s-a dat „*toată puterea*” și toată învățătura (Matei 28, 18; F. Ap. 15, 1—20) și urmașii lor, episcopi de asemenea adunați la un loc, în sinod, ca și înaintașii lor, avînd astfel și asistența Sfîntului Duh, garanție a adevărului. Deci norma sau legea credinței nu este Biblia ci Biserica. Iar învățătura Bisericii este bazată de Biblie și pe Sfînta Tradiție.

2. *Biblia sau Sfînta Scriptură este primul izvor al Descoperirii, pe care se bazează Biserica în stabilirea învățăturilor noastre de credință.* Ea nu poate fi înțeleasă și explicată de oricine din următoarele motive:

a) *Este incompletă*, după cum ea însăși mărturisește (Ioan 20, 30; 21, 25 etc.)

b) *Este grea*, adică greu de înțeles, cuprinzînd învățături înalte, unele redacte incomplet, pe care „*cei neștiutori*” le pot înțelege greșit (II Petru 1, 20; 3, 16).

c) *Sfînta Scriptură nu este o carte sistematică de Teologie* în care să se poată găsi ușor orice chestiune, la capitolul respectiv, ci este din mai multe cărți, adresate unor persoane, sau unor grupuri de persoane, din locuri diferite, cu probleme care-i interesau pe ei, acolo și atunci. Pentru înțelegerea și explicarea ei, se cere o cultură temeinică generală și una specială, biblică. Ori, nu toți credincioșii pot avea atîta cultură. Iar numai citirea Bibliei, oricît de îndelungată și repetată ar fi, nu este cultură teologică. Cît despre o așa zisă „*iluminare*” de la Sfîntul Duh de a înțelege și a explica Biblia, nimeni nu ne poate da dovezi.

3. *Al doilea izvor al Descoperirii este Sfînta Tradiție.* Prin ea Biserica întregeste Sfînta Scriptură, acolo unde aceasta este incompletă. Căci Sfînta Tradiție cuprinde acele „*încă multe alte lucrări pe care le-a făcut Iisus, care nu sînt scrise în cartea aceasta*”, adică în Sfînta Scriptură (Ioan 20, 30; 21, 25), dar care s-au păstrat în grai viu, cu toată sfințenia și au fost trecute de la tată la fiu, pînă ce au fost și ele cuprinse în cărți. În Sfînta Scriptură nu ni se arată rînduiala săvîrșirii Botezului ori a celorlalte taine. Fără Sfînta Tradiție noi n-am ști această rînduială, nici că Botezul se face în apă sfințită, prin 3 afundări, în numele fiecărei Persoane aparte din Sfînta Treime etc. În locul ei am fi nevoiți să inventăm noi o altă rînduială, după „*părerea*” noastră.

4. *Din cele de mai sus nu rezultă că credincioșii noștri ar fi excluși cu totul de la citirea Sfîntei Scripturi.* Deși Biserica le oferă de-a gata învățătura de credință, ea nu-i leagă la ochi. Ei au voie să citească Biblia și, în acest scop, Biserica le-o și dă, dar numai pentru a-și adînci credința și evlavia, morala și religiozitatea, iar nu pentru a explica și formula singuri învățături străine de cele ale Bisericii. De aceea credincioșii, avînd Biblia în mîna, trebuie să fie cu grijă la citirea ei, interpretînd-o așa cum învață Biserica.

Norma credinței noastre deci este Biserica, bazată pe Sfînta Scriptură și pe Sfînta Tradiție, oricînd controlabile.

Pr. P. Debeleanu

115 ani de la

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

Unirea Principatelor a devenit de mult una din sărbătorile naționale de seamă ale poporului român.

Insemnătatea zilei de 24 ianuarie 1859 a fost subliniată permanent de toți cîți s-au aplecat asupra importantului moment istoric al Unirii Principatelor Române. Pentru destinele poporului român, Unirea Moldovei cu Țara Românească, în 24 ianuarie 1859, a fost o necesitate istorică, un rezultat firesc al dezvoltării societății românești, o piatră de temelie a încheurii statale a României contemporane. Peste tot se știe și se mărturisește adevărul istoric că poporul român — în ciuda unor condiții istorice vitrege — a reușit să-și păstreze ființa sa prin limbă, lege, obiceiuri și tradiții seculare. El și-a manifestat permanent — ori de cîte ori situația i-a permis — dorința fierbinte și adîncă de unire într-o singură Țară românească. Cînd împrejurările istorice au devenit favorabile, poporul nostru și-a manifestat deschis această dorință și a înfăptuit-o cu conștiința că „una sîntem, o limbă avem și aceleași simțiri ne înflăcărează”. „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari — scria Nicolae Bălcescu — pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră.”

Lupta pentru unire s-a intensificat mai ales cu prilejul alegerilor de deputați pentru adunările electivă mai întîi în Moldova. Forțele unioniste au izbutit să aleagă ca domn al Moldovei pe Alexandru Ioan Cuza, revoluționar pașoptist.

În Țara Românească, situația era mai îngrijorătoare, căci pătrunseseră în Adunarea Electivă Națională mulți deputați conservatori.

În sprijinul deputaților unioniști s-au adunat în jurul clădirii din Dealul Mitropoliei, masele largi populare — orașeni, țărani, meșteșugari, muncitori — încît au reușit să determine dezbaterile și să aleagă în 24 ianuarie pe același domnitor, Ioan Cuza Vodă.

Unirea Principatelor a avut un mare ecou în Transilvania, contribuind la întărirea mișcării de eliberare a românilor de peste Carpați.

Reținem din „Telegraful Român” un pasaj, din care reiese adevărul preoșimii și credincioșilor la Unirea Principatelor: „... preoșimea, Sfatul învățătoresc și neguțătoresc... adunări de popor, se declară pe față pentru împreunarea ambelor Principate... ca o singură mîntuire a țării... Episcopul moldovenesc și rectorul seminarului pentru preoți din Huși provoacă într-o predică atît de științifică... care a ieșit în tipar... toate clasele populației ca să năzuiescă din toate puterile spre împreunarea cu poporul frate. Și părintele Scriban dă o broșură la lumină care recomandă împreunarea... sub orice condiție.”

Ecoul actului istoric al Unirii Principatelor Române a avut un mare răsunet și în documentele diplomatice străine: „Alegerea lui Cuza în Valahia a stîrnit aici multă însuflețire — menționa în nota din 6 februarie 1859 consulul englez de la Iași Henry Churchill. — Ea este considerată un mare pas spre unirea care va fi realizată, în cazul în care nu se vor lua cele mai severe măsuri împotriva ei. În orașul moldovean se declară deschis că dacă Poarta va refuza investitura, românii îi vor respinge autoritatea și își vor apăra cu toții drepturile pînă la capăt...”

Reliefînd forța cu care ideea deplină unificării a celor două țări române continuă să se manifeste după actul de la 24 ianuarie 1859, consulul englez de la București Henry Bulwer scria: „Năzuința pentru unirea completă a Principatelor — scria el la 11 noiembrie 1859 — predomină evident în sînul tuturor claselor din Valahia și acest sentiment nu și-a pierdut din ardoare în urma eveni-

mentelor din ultimii doi ani...”. Consulul Green consemna: „Eu consider că anumite împrejurări oferă mărturie puternică că moldovenii se pronunță cu ardoare tot atît de mare pentru unire ca și valahii...”

Actul de la 24 ianuarie 1859 a reprezentat o piatră de hotar în istoria poporului român, punînd bazele statului național modern și deschizînd drum larg progresului multilateral. Epoca ce a urmat a însemnat consolidarea statului național prin o serie de reforme economice, sociale, politice, administrative și școlare. Întărind forța eco-

nomică și militară a țării, Unirea din 1859 a constituit o premiză necesară la dobîndirea independenței în 1877.

Procesul istoric al desăvîrșirii statului național unitar avea să se realizeze cîteva decenii mai tîrziu, la 1 decembrie 1918, prin unirea Transilvaniei cu România, dorință istorică nestrămutată, rezultat al luptei întregului popor român.

La 115 ani de la Unirea Principatelor, România se prezintă ca o țară cu adevărat liberă, suverană și independentă, în care toți fiii poporului, fără deosebire de naționalitate, își intensifică forțele creatoare pentru desăvîrșirea vieții celei noi, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

F. Costea

INFORMAȚII

● În 4 octombrie 1973 a avut loc la Institutul Teologic Protestant din Cluj cea de-a treia Conferință teologică interconfesională din anul 1973, la care au participat profesori de Teologie ortodoxă și protestantă.

Au fost prezenți de asemenea și au luat cuvîntul: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradei, P. S. Episcop Antonie, vicar patriarhal, P. S. Episcop vicar Emilian Rășinăreanul și Justinian Maramureșanul și Eminențele lor Nagy Gyula, Episcop reformat Cluj, Papp László, Episcop reformat Oradea și Kovacs Lajos, Episcop unitarian Cluj.

Referatul principal cu tema: „Căi și mijloace ale ecumenismului contemporan” — a fost prezentat de C. diac. Ion I. Ică, lector la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Cele două coreferate cu tema: „Aspecte noi ale ecumenismului și contribuția Bisericilor din țara noastră” — au fost prezentate de P. C. pr. conf. Dr. Ștefan Alexe (Inst. Teologic București) și dl prof. Dr. Kristoph Klein (Institutul Teologic Protestant, ramura Sibiu).

Concluziile asupra referatelor și discuțiilor au fost sintetizate de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar-patriarhal.

● Între 17 septembrie—5 octombrie 1973, P. C. pr. prof. D. Stăniloae a ținut o serie de conferințe teologice în Franța.

Astfel, în 24 septembrie 1973 a prezentat conferința intitulată: „Duhul Sfînt în Teologia și viața Bisericii Ortodoxe”, în cadrul unui seminar cu tema: „Acțiunea Sf. Duh în Biserică și în lume”, organizat la Centrul de studii ecumenice din Strasbourg, la care au luat parte peste 100 tineri teologi din întreaga lume, între care și C. diac. I. Ică, lector la Institutul Teologic din Sibiu.

În zilele de 2, 3 și 5 octombrie 1973 a prezentat, la Institutul teologic ortodox Saint Denis din Paris, trei conferințe: a) Duhul Sfînt în Sf. Treime și în Revelație; b) Duhul Sfînt în viața liturgică și în practica filocalică ortodoxă; c) Duhul Sfînt în viața de comuniune în Ortodoxie.

● Între 18—23 octombrie 1973, o delegație a Comisiei „Misiune și Evanghelizare” a CEB, alcătuită din Past. Dr. Emilio Castro — președinte, past. Dr. Th. Wisser, secretar pentru studii teologice și P. C. prof. I. Bria, secretar pentru cercetări și relații cu ortodoxii, a vizitat Biserica Ortodoxă Română, la invitația P. F. Patriarh Justinian.

Oaspeții au avut întreveneri cu ierarhi ortodocși — I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului și P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și cu reprezentanți ai altor culte religioase din România.

Delegația CEB a avut discuții cu profesorii și studenții Institutelor teologice ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, prezentînd activitatea și scopurile comisiei respective.

Astfel, în 20 octombrie 1973, oaspeții s-au întîlnit cu profesorii și studenții Institutului Teologic Universitar din Sibiu, cu care prilej s-au ținut cuvîntări, șirul lor fiind încheiat de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. „Putem spune — a arătat între altele I. P. S. Sa — că perspectiva actuală a Bisericilor este unitatea în diversitate, unitate care nu dizolvă diversitatea ci o îmbogățește, și diversitate care nu dizolvă unitatea ci o întărește”.

● În zilele de 27 și 28 octombrie 1973, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de P. S. Episcop vicar Emilian Rășinăreanul, s-a deplasat în orașul Ocna-Mureș, jud. Alba, cu ocazia binecuvîntării bisericii cu hramul „Sf. Nicolae” din parohia Ocna Mureș II.

În ajun, 27 octombrie 1973, Înălții Ierarhi au fost întîmpinați la biserica parohiei Ocna Mureș I de P. C. protopop L. Silveșan (Aiud), împreună cu un sobor de preoți și diaconi, cu care prilej s-a săvîrșit slujba vecerniei.

La sfîrșitul vecerniei au vorbit: C. pr. A. Ciurdăreanu, parohul local, P. S. Episcop vicar Emilian și I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Duminică, 28 octombrie 1973, la orele 9,30, a început programul de binecuvîntare a bisericii din Ocna Mureș II, precum și Sf. Liturghie arhierescă, Înălții Ierarhi fiind înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit întru preot diaconul Oaidă Eronim, pentru parohia Sartăș, prot. Cîmpeni, iar ca diacon licențiatul în Teologie Șteu Ioan.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. Cuv. arhim. V. Jitaru, parohul local, a înfățișat istoricul bisericii, modul în care s-a inițiat, organizat și terminat lucrarea de pictură, executată de pictorii: Gavrilă Ioan-Cluj, Eugen Profeta și Zemlicka Victor — din București, și a mulțumit în numele credincioșilor I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru bucuria ce le-a prilejuit-o.

P. S. Episcop vicar Emilian explică Evanghelia zilei, îndrumînd credincioșii să trăiască în bunăînțelegere, să-și înviorze credința și trăirea, mergînd pe calea tradiției strămoșești.

I. P. S. Mitropolit Nicolae, pornind de la faptul că lucrarea de pictură s-a făcut prin contribuția comună a credincioșilor din ambele parohii de aici și cu ajutoare de la centru, arată ce este dărnicia și scopurile ei superioare.

Accentuează spiritul ecumenist ce animă pe credincioșii noștri din Ocna Mureș, în relațiile cu celelalte culte, remarcînd prezența la această festivitate a reprezentanților Bisericii romano-catolice, prin preotul Kajtsa Francisc, și al celei reformate din localitate prin pastorul Buczy Ernest, care au luat cuvîntul la masa care s-a oferit de consiliul parohiei Ocna Mureș II, unde, între alții, a vorbit și dl Gliga Gavril din partea credincioșilor parohiei.

● În ultimele două Duminici ale lunii octombrie 1973, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului Nicolae al Ardealului a săvîrșit sfințirea bisericii încă nesfințite de arhieru. Astfel, în 21 octombrie 1973 a fost sfințită biserica nouă dîdită din parohia Ohaba Română, iar în 28 octombrie 1973 s-a tîrnosit biserica din parohia Ohaba Forgaci (pr. paroh Alex. Iorga), căreia i s-au făcut reparații generale și a fost împodobită cu pictură nouă în frescă și mozaic, executată de pictorul Victor Jurca. Ambele parohii aparțin protopopiatului Lugoj.

Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. Bujor Toma, la ambele parohii, după slujbele rînduite, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului rostind ziditoare cuvinte de învățătură.

● Duminică, 4 noiembrie 1973, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrșit sfințirea bisericii din Șeică Mare, prot. Mediaș. Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. P. Boeriu (Mediaș).

(Continuare în pag. 4)

INFORMAȚII

(Urmare din pag. 3)

Din partea parohiei evanghelice-luterane din localitate a fost prezent pastorul Gh. Felmer.

Răspunsurile la slujba târnosirii și la Sf. Liturghie au fost date de un grup de studenți ai Institutului Teologic Universitar din Sibiu, sub conducerea p. prof. Gh. Șoima.

În cadrul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a hirotonit întru preot pe diaconul Valeriu Ramba. La priceasnă a predicat P. C. prof. I. Zăgrean.

La sfârșitul Sf. Liturghii, C. pr. Chirion Păcurar, parohul local, a făcut o dare de seamă asupra celor ce s-au realizat la biserică.

Pastorul ev.-luteran Gh. Felmer a rostit un cuvânt de salut și bucurie frățescă din partea parohiei luterane din Șeica Mare.

A urmat apoi cuvântarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a avut ca temă creșterea duhovnicească a creștinilor în Iisus Hristos, după care Î. P. S. Sa a hirotesit pe C. pr. Chirion Păcurar întru iconom.

● Duminică, 4 noiembrie 1973, a avut loc binecuvântarea bisericii din parohia Pianul de Jos, prot. Alba Iulia, care a fost restaurată și îmbrăcată în straiul sărbătoresc al picturii prin contribuția credincioșilor și grija C. pr. paroh Savu.

Din încredințarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, slujba rânduită ca și Sf. Liturghie arhierescă au fost săvârșite de P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. prof. N. Neaga (Sibiu), P. C. prot. N. Cantor (Alba Iulia) ș. a. Răspunsurile au fost date de un grup de studenți teologi.

La priceasnă a predicat P. C. prof. N. Neaga, iar la sfârșitul Sf. Liturghii arhieresti C. pr. S. Savu a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor. A vorbit de asemenea P. C. prot. N. Cantor, iar în încheiere P. S. Episcop-vicar Emilian, care a felicitat pe credincioșii din Pianul de Jos, în frunte cu preotul lor, pentru rîvna arătată în lucrările săvârșite, zăbovind totodată asupra puterii credinței și frumuseții muncii creatoare.

● Vineri, 9 noiembrie 1973, Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost vizitat de o delegație de profesori universitari din Statele Unite ale Americii, formată din: Dr. Charles Odegard, președintele Universității din Washington, cu soția, Dr. Donald Cooke, vicepreședintele Universității Cornell-Ithaca, Dr. Steven Wiberley, președintele Institutului Politehnic Rensselaer-Troy, cu soția, Dr. Eugene Hammel, decanul Colegiului de Arte și Științe, Universitatea Berkeley, și Dr. Keith Hitchins, șeful Departamentului de Istorie al Universității Illinois. Delegația a fost însoțită de dl Richard Gilbert, atașatul cultural al ambasadei americane din București și alte personalități culturale din țara noastră.

În aceeași zi, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a oferit în cinstea delegației un dejun, la care, alături de înalții oaspeți, au participat: P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Tr. Belasçu, P. C. rector Is. Todoran, dl prof. Ștefan Pascu, rectorul Universității din Cluj, dl Hermann Binder, rectorul Institutului Teologic Protestant Unic, ramura Sibiu, dl Ioan Vesa, decanul Facultății de Filologie-Istorie și Științe economice-administrative din Sibiu, și alți oaspeți.

În timpul dejunului s-au ținut toasturi.

Luând cuvîntul, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a făcut, între altele, o prezentare a vieții Bisericii Ortodoxe Române, a activității Centrului eparhial Sibiu, a Institutului teologic și bibliotecii mitropolitane, subliniind bunele relații dintre Biserica noastră și celelalte culte din România, activitatea ecumenică de la noi etc. Î. P. S. Sa a subliniat de asemenea bunele relații existente între poporul român și poporul american.

Conducătorul delegației, prof. Dr. Charles Odegard, a reliefat intensificarea bunelor legături existente între S.U.A. și țara noastră și a exprimat mulțumiri pentru atenția cu care delegația pe care o conduce a fost primită în România.

● Vineri, 16 noiembrie 1973, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc festivitatea consacrată împlinirii a 325 ani de la apariția Noului Testament de la Bălgărad (Alba Iulia), tipărit de mitropolitul Simion Ștefan.

Au participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. consilieri, P. C. profesori și studenți teologi.

Programul a fost condus de P. C. prof. Grigorie Marcu, care a conferențiat despre evenimentul mai sus menționat, arătînd participanților un exemplar original al N. Testament de la 1648, căruia îi face apoi o documentată prezentare, subliniind totodată personalitatea vrednicului de pomenire mitropolit Simion Ștefan, care în această traducere a dovedit nu numai pricepere și cultură, împreună cu colaboratorii săi, dar și multă dragoste față de Biserica și întreaga obște românească, căreia i se adresa.

La sfârșit a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care zăbovește asupra importanței traducerii Revelației divine în limba română, limbă care a devenit cu adevărat un fel de limbă sfântă, precum și asupra cinștirii de care se bucură Sf. Scriptură între credincioșii noștri.

Î. P. S. Sa a insistat de asemenea asupra rolului pe care tipăriturile vechi bisericești, îmbrăcate într-o limbă românească vorbită de masa poporului, l-au avut în dezvoltarea limbii literare de mai târziu.

● În cadrul relațiilor ecumenice ale Bisericii Ortodoxe Române cu Bisericele vechi Orientale, din 1965 pînă în prezent la Institutele Teologice din București și Sibiu au studiat 8 tineri etiopieni.

În acest cadru, în 20 noiembrie 1973, dl Had-dis Yeshanew a susținut teza de doctorat cu titlul: „Elemente cultice și canonice ale unității ecumenice a Bisericii Ortodoxe Etiopiene cu Ortodoxia ecumenică” (344 p. în mns.), fiind declarat Doctor în Teologie.

Comisia examinatoare a fost prezidată de P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar-patriarhal, delegat al P. F. Patriarh Justinian.

● Între 25—30 noiembrie 1973, au avut loc la Sofia — R. P. Bulgaria, la invitația Bisericii Ortodoxe Bulgare, lucrările Comisiei de înțajitorare bisericească a CEB.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. prot. Alexandru Munteanu, superiorul bisericii ortodoxe române din Sofia, și doctorandul Marcel Manole, care studiază în prezent la Academia Duhovnicească din Sofia.

● Praznicul Sfîntului Nicolae s-a ținut și în anul acesta la Centrul Arhiepiscopesc și la Insti-

tutul Teologic de grad Universitar din Sibiu într-un cadru sărbătoresc.

Miercuri, 5 decembrie 1973, după slujba vecerniei, oficiată în Catedrala mitropolitană în prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, profesorilor și studenților Institutului Teologic, P. C. rector Dr. Is. Todoran a exprimat bucuria ostentivă a Institutului Teologic — profesori și studenți — pentru activitatea neobosită a Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care poartă numele Sf. Ierarh Nicolae.

Răspunzînd, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a vorbit despre tinerețea spirituală veșnică, după pilda Mîntuitorului Hristos și a Sfîntului Nicolae, care trebuie să însușească pe tinerii studenți teologi și pe toți cei ce stau în slujba Bisericii, fie că sînt tineri, fie mai puțin tineri. Această tinerețe trebuie mereu pusă în slujba împlinirii marilor idealuri ale Bisericii și creștinătății de astăzi, ale poporului nostru și ale Patriei noastre.

În ziua praznicului Sfîntului Nicolae (joi, 6 decembrie 1973) în Catedrala mitropolitană s-a slujit Sf. Liturghie arhierescă, de către P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. La priceasnă a predicat P. C. prof. Dumitru Abrudan.

La sfârșitul Sfîntei Liturghii, P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit o cuvîntare, în care a subliniat importanța Sfîntului Nicolae ca și a Sfinților români pentru viața Bisericii noastre, aducînd, în numele clerului și credincioșilor din Mitropolia Ardealului, omagii de prețuire și dragoste Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care pășeste cu vrednicie pe urmele marelui Ierarh Nicolae.

A urmat apoi o recepție la reședința mitropolitană, la care au luat parte slujitorii Centrului arhiepiscopesc, profesorii Institutului Teologic și reprezentanți ai preoțimii și credincioșilor. P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit un cuvînt de omagiu adus personalității și activității Î. P. S. Mitropolit Nicolae, pe tărîm bisericesc și economic, ca și pe cel patriotic-cetățenesc.

În răspunsul său, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a subliniat roadele pe care le aduce dragostea — o trăsătură specifică a personalității Sfîntului Nicolae — în relațiile dintre credincioși, dintre Biserici și dintre popoare și state.

Conferință interteologică

Joi, 29 noiembrie 1973, între orele 8,30—13,30, a avut loc Conferința interteologică în Aula Institutului de grad Universitar din Sibiu, la care au participat reprezentanți ai Institutelor Teologice Universitare din București și Sibiu ai Institutului Protestant Unic, cu secțiile din Cluj și Sibiu, directorii ai Seminarilor noastre teologice, precum și studenții anului IV ai Institutului Teologic din Sibiu.

Au luat loc la masa prezidială: P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, P. S. Emilian Rășinăreanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; P. C. Prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic din Sibiu, Dl prof. Dr. Carol Rapp, rectorul Institutului Teologic Protestant Unic, ramura Cluj și P. C. conf. Dr. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic Universitar din București.

În cadrul conferinței au fost prezentate un referat principal și două coreferate. Referatul principal, cu tema: *Aspectul social al mîntuirii*, a fost susținut de P. C. asistent Dumitru Radu de la Institutul Teologic din București, iar cele două referate secundare au fost susținute de către P. C. preot paroh doctorand Ilie Moldovan (Daneș, prot. Sighișoara) *Sensul apostolatului social în vremea noastră*, și Dl conf. Dr. Zoltan Gallfy, de la Institutul Protestant Unic, secția din Cluj: *Aspectul comunitar al vieții creștine. Contribuția Bisericii la unitatea și solidaritatea poporului român*.

În partea a doua a conferinței, s-au desfășurat discuții asupra referatelor, la care au participat următorii: P. C. rector Dr. Isidor Todoran de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. Conf. Dr. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic din București; P. C. Prof. Dr. Dumitru Fecioru de la Institutul Teologic din București; P. C. preot doctorand Dumitru Soare, redactor principal la

revistele patriarhale; Dl prof. Dr. Carol Rapp, rectorul Institutului Protestant Unic Secția Cluj; P. C. conf. Dr. Ștefan Alexe de la Institutul Teologic din București; P. C. prof. Dr. Corneliu Sirbu de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. prof. Dr. Milan Șesan de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. prof. Dr. Nicolae Neaga de la Institutul Teologic din Sibiu; Dl conf. Dr. Hermann Pitters de la Ramura evanghelică-luterană din Sibiu a Institutului Protestant Unic din Cluj; P. C. asistent Dr. Gabriel Popescu de la Institutul Teologic din București; P. C. prof. Dr. Teodor Bodogae de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. pr. Bria V. directorul Seminarului Teologic București; P. C. lector Ioan Ică de la Institutul Teologic din Sibiu; P. C. prof. supl. Dumitru Abrudan de la Institutul Teologic din Sibiu; Dl doctorand Cezar Vasiliu de la Serviciul Relații Externe al Sf. Patriarhii.

A luat apoi cuvîntul P. S. Emilian Rășinăreanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, care a dat expresie regretului Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului de a nu putea fi prezent la această conferință. Totodată, a subliniat: Să avem în minte a face mereu binele și să mergem la izvorul dător de viață: Hristos, Domnul nostru.

Concluziile asupra referatelor și discuțiilor au fost trase de către P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, care a subliniat că ideile principale ce se desprind din referate și din discuții sînt următoarele: 1. Sensul comuniunii pentru mîntuire; 2. Ideea temeiurilor angajării în problemele sociale; 3. Ideea angajării Bisericii în ecumenism ș. a.

În concluzie finală, P. S. Sa a apreciat: „De încheiere, socotesc că Conferința de azi a fost un succes. Toate contribuțiile au adus idei substanțiale, cu care plecăm îmbogății”.

C. S.